

N:o 12.

Ank. till Riksd. Kansli den 25 Maj 1883, kl. 5 e. m.

*Första Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 5,
med anledning af Friherre Klinckowströms motion angående
vilkor för befordran till generalmajor.*

Friherre *Klinckowström* har i en inom Första Kammaren väckt, till Utskottets behandling hänvisad motion (N:o 5) anført, att en fråga af yttersta vikt och snart sagdt slutstenen i en härorganisations byggnad, hvarförutan det hela vore till liten eller ingen nytta, vore *den* rörande det högsta befälet inom hären. Utan ett *kunnigt, skickligt* och *erfaret* generalitet, vore det nemligen fåfängt att föra krig med någon rimlig utsigt till framgång.

För bedömande af den erforderliga *kunnigheten* anser motionären pröfning vara den enda utvägen och andrager såsom bevis på det rådande, enligt hans åsigt mindre fördelaktiga förhållandet härutinnan, att af tretton under år 1877 i tjenst varande generaler 8 undergått officersexamen vid regemente, militärdistrikt eller enskild militärskola och endast 4 vid krigsskolan eller f. d. krigsakademien å Karlberg, att endast 6 genomgått den högre militärskolan å Marieberg, 1 deltagit i Topografiska kårens större rekognosceringar och 4 varit generalstabs-officerare.

Skicklighet till generalsbeställning anser motionären kunna förutsättas hos den, som verksamt deltagit i militära komitéarbeten, hos den,
Bih. till Riksd. Prot. 1883. 8 Saml. 2 Afd. 1 Band. 10 Häft.

som på fältet haft högre truppbefäl, hos den, som uppgjort krigsplaner, förslag, beräkningar m. m. för landets försvar i dess helhet eller för olika delar deraf samt hos den, som på trycket utgifvit militära arbeten i krigsvetenskapens olika delar; och uppgifver motionären att af i aktiv tjänst varande generaler hade i medeltal år 1878 hvar och en deltagit i mellan sju och åtta större svenska öfningsläger, fältöfningar m. m. dylikt; att 6 generaler bevistat dylika läger i Norge, 3 generaler bevistat läger i Danmark, 4 generaler bevistat läger i Tyskland och 2 generaler för dylika öfningar i Ryssland; att 2 generaler för militära ändamål rest 2 gånger i främmande länder och ytterligare en general en gång företagit dylik resa; samt att såsom ledamot i komité för utarbetande af förslag vare sig till landtförsvarets organisation, till förändring af beväpning, beklädnad, utredning, angående befästningar eller angående reglementen o. s. v. hade per medium hvarje general 3 à 4 gånger deltagit.

För vinnande af *erfarenhet* anser motionären nödigt och, då i våra dagar krig ej äro sällsynta, ej heller möta någon särdeles svårighet, att de officerare, hvilka önska vinna kompetens för generalsbefordran, böra genom regeringens rekommendation och på det allmännas bekostnad sättas i tillfälle att aktivt deltaga i ett krig eller åtminstone i ett fälttåg.

Vidare andrager motionären, att bland de officerare af regements-officers grad, hvilka skulle kunna ifrågakomma att föreslås till generalmajorer, borde de mest förtjente främst ifrågakomma, och borde därför chefen för Landtförvarsdepartementet, när någon skulle befordras till nämnde grad, delgifva Konungen de mest förtjentes tjänste- och merit-förteckningar, på det högstdensamme måtte få fullständig kännedom om hvars och ens kunskaper, skicklighet och förtjenster för ett så viktigt befäl, Konungen dock alltid förbehållit att för dylik befordran under krig derifrån göra undantag.

Då redan nu grundlagen meddelar vissa bestämmelser för utnämning till högre och högsta embeten, såsom i 4 § Regeringsformen rörande Konungens rådgifvare och i 17 § Regeringsformen rörande justitieråden, samt dessutom särskilda föreskrifter finnas för befordran inom artilleriet och fortifikationen samt äfven inom generalstaben till vissa grader, finner motionären hvarken nytt eller oriktigt, att en dylik föreskrift för befordran till yngsta generalsgraden äfven må finnas, helst en sådan föreskrift skulle vara af vida större vikt än man i allmänhet förestälde sig.

Slutligen anser motionären, att generalmajorer icke böra utnämnas utan med verkligt generalsbefäl, så att om Konungen med dylik utnämning ville hedra någon, som enligt befordringslagen dertill ej vore kompetent, denne då måtte erhålla generalmajors namn, heder och värdighet.

På grund af hvad motionären sålunda och i öfrigt anfört samt under förklarande, att kunskaper, skicklighet och erfarenhet hos generalitetet i sin *helhet*, enligt motionärens åsigt, sedan år 1878 icke undergått någon nämnvärd förändring, föreslår han:

»att Riksdagen ville besluta att hos Kongl. Maj:t i underdånighet i önskningsväg anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utfärda en föreskrift rörande kompetens till generalmajorsbefordran i fredstid, innehållande bland annat följande bestämmelser för hvarje till sådan befordran ifrågakommande person:

att hafva genomgått krigshögskolan å Marieberg eller generalstabens läroverk i hufvudstaden, med dithörande praktiska öfningar;

att hafva tjenstgjort vid generalstaben både såsom stabsoficerant och öfveradjutant;

att hafva, för militära ändamål, företagit en resa i främmande länder och att, efter återkomsten, hafva inlemnat rapport till krigsstyrelsen öfver de iakttagelser, den resande derunder gjort;

att såsom regementsofficer hafva uppgjort och till krigsstyrelsen inlemnat skriftligt förslag eller plan till försvaret af riket eller någon större del deraf, med allt hvad dertill fordras af manskap och materiel med mera samt nödiga befästningar och öfriga försvarsanstalter;

att hafva aktivt deltagit i ett krig eller åtminstone i ett fälttåg vid någon främmande krigförande stats armé och, efter hemkomsten, till krigsstyrelsen aflemnat redogörelse öfver de iakttagelser, dervid blifvit gjorda;

att ingen måtte befordras till generalmajor utan vid yppad ledighet till tjenst på generalitetets stat; Kongl. Maj:t likväl obetaget att hedra andra, för särskilda anledningar utmärkte officerare med generals namn, heder och värdighet;

att vid befordran till generalmajor chefen för Landtförsvarsdepartementet vare pliktig framlägga de mest förtjente, dertill kompetente öfverstares tjenste- och meritförteckningar inför Konungen i Statsrådet; samt

att denna föreslagna befordringsföreskrift måtte träda i verksamhet exempelvis år 1896.»

Utskottet anser sig till en början böra lemna den upplysning, att af de år 1878 i aktiv tjänst varande generaler fem afgått och att sedan dess tillkommit två nya generalmajorer, af hvilka den ene likväl numera affidit.

Beträffande derefter motionärens ifrågavarande förslag, så läser väl ingen vilja bestrida, att generaler böra vara kunnige, skicklige och erfarne, likasom mot motionärens åsikter om vigten att fästa ett tillbörligt afseende å dessa egenskaper någon anmärkning icke läser kunna göras.

Erkännande detta, finner emellertid Utskottet att, lika olämpligt som det i allmänhet torde vara, att Riksdagen, genom att uttala sin åsigt om villkoren för kompetens till embeten och tjänster, skulle söka inverka på Konungens utnämningssrätt, lika obehöfligt skulle i förevarande fall aflåtandet af en skrifvelse i det af motionären ifrågasatta syfte vara, då Utskottet, med stöd af erfarenheten från senare tider, anser otvifvelaktigt, att vid befordran till högre militärbefäl allt skäligt afseende kommer att fästas så väl vid ådagalagd teoretisk bildning som vid vunnen praktisk erfarenhet inom militäryrket.

De af motionären åberopade, genom beslut af Konung och Riksdag tillkomna, i allmänna ordalag hållna bestämmelserna i Regeringsformen angående vissa egenskaper hos dem, som skola nämnas till statsråd eller justitieråd, äro ingalunda jemförliga med de detaljerade kompetensvilkor, som motionären för generalsbefordran velat hafva stadgade; och då Utskottet, såsom nämndt är, finner den föreslagna skrifvelsen vara både olämplig och obehöflig, hemställer alltså Utskottet,

att Friherre Klinckowströms ifrågavarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 25 Maj 1883.

På Utskottets vägnar:

G. WENNERBERG.
